Magiczny Kraków

Znamy program 13. Festiwalu Conrada!

2021-06-17

Han Kang, Rebecca Solnit, Marieke Lucas Rijneveld, Behrouz Boochani, Brandon Hobson, a także Julia Fiedorczuk, Mikołaj Grynberg czy Dorota Masłowska – to tylko wybrani goście 13. edycji Festiwalu Conrada, który odbędzie się w terminie 18–24 października. Problemy współczesnego świata skupione w soczewce literatury, ważne, choć niekiedy niewygodne pytania, głośne publikacje, które były na ustach wszystkich, bohaterki i bohaterowie, którzy mówią o najtrudniejszych sprawach – taki będzie program tegorocznego festiwalu.

W tym roku na festiwalu będziemy gościć pisarki, które w swojej twórczości poruszają tematy feministyczne, walczą o prawo do wolności i samostanowienia. **Rebecca Solnit**, słynna eseistka, historyczka i działaczka feministyczna, autorka książki „Matka wszystkich pytań" (Wydawnictwo Karakter 2021, przeł. Barbara Kopeć-Umiastowska), będzie mówić o tym, jak skutecznie walczyć – także za pomocą literatury – z opresyjnym patriarchatem. **Helena Janeczek**, urodzona w Monachium pisarka o polsko-żydowskich korzeniach, opowie o Gerdzie Taro – legendarnej fotoreporterce walczącej o prawo kobiet do wolności w realizowaniu siebie. **Marta Dzido**, pisarka i współautorka filmu dokumentalnego „Solidarność według kobiet", nakreśli historię kobiecej emancypacji, opowie o sposobach detabuizacji kobiecej seksualności i płynących z tego korzyściach. Brytyjska pisarka i wykładowczyni, przewodnicząca Królewskiego Stowarzyszenia Literackiego i działaczka na rzecz wolności słowa – **Lisa Appignanesi** podejmie temat zdrowia psychicznego i jego instytucjonalnych kontekstów na przykładzie historii kobiet, które w XIX i XX wieku były przymusowo hospitalizowane w imię rzekomej troski o losy społeczeństwa. Inspiracją do rozmowy będzie książka autorki zatytułowana „Szalone, złe, smutne. Kobiety i psychiatrzy" (Wydawnictwo Marginesy 2021, przeł. Jan Dzierzgowski).

Nie można zmienić świata, jeśli młodzi nie włączają się we wspólną walkę. Przykładem niezgody na zastany porządek jest twórczość dwudziestodziewięcioletnich **Marieke Lucas Rijneveld** i ich wyróżnionej Międzynarodową Nagrodą Bookera książki „Niepokój przychodzi o zmierzchu" (Wydawnictwo Literackie 2021, przeł. Jerzy Koch). Najmłodsi w historii nagrody laureaci kreślą obraz życia na holenderskiej prowincji, gdzie dzieci same muszą radzić sobie z traumami – samotnością, stratą czy odrzuceniem z powodu niebinarnej tożsamości.

Valeria Luiselli, meksykańska pisarka, której teksty zostały przetłumaczone na dwadzieścia języków, daje głos tym, którzy go stracili, czerpiąc ze swoich doświadczeń wolontariuszki w amerykańskich instytucjach dla migrantów. Jej książka pt. „Archiwum zaginionych dzieci" (Wydawnictwo Pauza, przeł. Jerzy Kozłowski; premiera w październiku 2021) opisuje dramat tysięcy nieletnich z Ameryki Środkowej i Południowej próbujących przekroczyć południowo-zachodnią granicę Stanów Zjednoczonych.

Głos ignorowanych i marginalizowanych wybrzmi podczas tegorocznej edycji festiwalu również za sprawą Libańczyka **Iljasa Churiego** – jednego z najważniejszych żyjących autorów piszących po arabsku, który twierdzi, że to właśnie literatura ma szansę ocalić tych, których potraktowano niegodziwie.

O wykluczeniu opowie kurdyjski pisarz **Behrouz Boochani**, który jako uchodźca spędził przeszło pięć lat w skrajnie złych warunkach w ośrodku dla migrantów na wyspie Manus i tam za pomocą ukrywanego telefonu napisał książkę składającą się z wiadomości tekstowych – Tylko góry będą ci przyjaciółmi (Książkowe Klimaty 2020, przeł. Tomasz S. Gałązka).

Podczas tegorocznego festiwalu usłyszymy głos rdzennych Amerykanów dzięki czirokeskiemu pisarzowi **Brandonowi Hobsonowi**. Autor powieści „Tam, gdzie rozmawiają umarli" (Wydawnictwo Agora 2021, przeł. Jarek Westermark), która znalazła się w finale National Book Award, próbuje przywrócić pamięć o Pierwszych Narodach – cierpieniu, samotności, trudnościach i prześladowaniach, które spotkały ich niegdyś i z którymi mierzą się do dziś.

Październikowe święto literatury to arena dla inspirujących rozmów – nierzadko trudnych, zaskakujących, ale bez wątpienia koniecznych, by zrozumieć naturę przyszłości i odnaleźć siłę do potrzebnej nam zmiany. Przykładem tej ostatniej jest książka **Han Kang** pt. „Wegetarianka" (Wydawnictwo W.A.B. 2021, przeł. Justyna Najbar-Miller, Choi Jeong In), która w ubiegłym roku wzbudziła międzynarodową dyskusję. Koreańska pisarka, zdobywczyni Międzynarodowej Nagrody Bookera , opowie o źródłach emocjonalnych przemian i skutkach, jakie ze sobą niosą, nie tylko w wymiarze indywidualnym, ale i wspólnotowym.

Festiwal będzie okazją by spotkać się z cenioną belgijską pisarką **Amélie Nothomb**, która opowie o relacjach, jakie można nawiązać z czytanym tekstem literackim. Z **Kristianem Novakiem** – jednym z najpoczytniejszych chorwackich twórców, autorem m.in. powieści „Czarna matka ziemia" (Wydawnictwo „Pogranicze" 2020, przeł. Magdalena Połczyńska) – porozmawiamy o procesie wychodzenia z iluzji, którą tworzymy po to, by chronić się przed tragicznymi wspomnieniami z dzieciństwa.

Wybitny, wielokrotnie nagradzany amerykański pisarz **George Saunders** opowie, jak powieści czy opowiadania mogą zmienić naszą świadomość i sprawić, że staniemy się innymi ludźmi. Kolejnym głosem z samego serca Stanów Zjednoczonych będzie **Alex Kotlowitz**, dziennikarz, pisarz i filmowiec, który stworzył głośny cykl reportaży o mieszkańcach Chicago będących sprawcami lub ofiarami przemocy latem 2013 roku, kiedy od kul zginęły sto siedemdziesiąt dwie osoby, a niemal siedmiokrotnie więcej ludzi zostało rannych. Jego zdaniem nienawiść jest bezpośrednią odpowiedzią na brak perspektyw życiowych i złą sytuację ekonomiczną oraz społeczną.

Czeska prozaiczka **Petra Hůlová**, która często skłania odbiorców do kwestionowania ich przeświadczeń na temat rzeczywistości, spróbuje zachęcić do tego festiwalową publiczność. W jej twórczości nic nie jest takie, jak się wydaje, i nawet idee, które sprawiają wrażenie pewnych, stabilnych punktów odniesienia, mogą być podane w wątpliwość. Okazją do rozmowy będzie jej najnowsza książka pt. „Krótka historia Ruchu" (Wydawnictwo Afera 2021, przeł. Julia Różewicz) – określana jako „gorzka dystopia", „dowcipna prowokacja" i bez wątpienia literatura zaangażowana w zmianę. Na Festiwalu Conrada nie zabraknie również przedstawiciela zaprzyjaźnionej eksperymentalnej grupy literackiej OuLiPo – tym razem będzie to **Hervé Le Tellier**, który opowie o literaturze eksperymentalnej.

Zaprosimy również na dyskusję wokół życia i twórczości Zygmunta Baumana. Rozmowa, w której udział wezmą **Artur Domosławski**, **Dariusz Rosiak** i **Izabela Wagner**, będzie dotyczyć m.in. doświadczenia wygnania.

Światy literackie z polskimi twórcami

Festiwal przygotował również drugą odsłonę „Światów literackich". Każde spotkanie ma

specjalnie przygotowaną trasę i przewodnika, który pokaże ukryte zakamarki, tajemnicze przejścia i zaskakujące miejsca istotne dla twórczości wybranych polskich pisarek i pisarzy. Podczas tegorocznej edycji do swoich światów zaproszą: **Julia Fiedorczuk, Mikołaj Grynberg, Adam Kaczanowski, Angelika Kuźniak, Dorota Masłowska, Bronka Nowicka i Maciej Płaza**.

Nagroda Conrada

W ostatnim dniu festiwalu poznamy laureata lub laureatkę przyznawanej od 2015 roku Nagrody Conrada. Statuetka w formie charakterystycznej lunety trafia co roku w ręce autora lub autorki najlepszego debiutu prozatorskiego. Nagroda stanowi część programu wspierania debiutów Krakowa.

Wydarzenie jest organizowane przez Miasto Kraków, KBF i Fundację Tygodnika Powszechnego.